

## Inspiratiekaart praktijkleren in het mbo en overstap beroepen (versie 3-2-2021)

### 1 Aanleiding

Steeds meer mensen stappen tijdens hun loopbaan over naar een andere sector waar nog veel werk te vinden is. Dit neemt door coronacrisis alleen maar toe. De beroepsbegeleidende leerweg (bbl) biedt kandidaten door middel van de combinatie van leren en werken een mooie opstap naar een baan in een kansrijke sector. Daar komen nu mogelijkheden in het mbo bij. Ter verbetering van de directe en duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en werkenden op de arbeidsmarkt komt in 2021 € 63 miljoen beschikbaar voor kortdurende bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo. Dit budget kan worden gebruikt door de regionale mobiliteitsteams om werkenden en werkzoekenden die extra ondersteuning nodig hebben te begeleiden bij het vinden van nieuw werk alsook door gemeenten en UWV in aanvulling op hun reguliere dienstverlening bij het begeleiden van werkzoekenden naar werk. Bij praktijkleren in het mbo voor werkzoekenden en werkenden<sup>1</sup> wordt werken en leren gecombineerd. Het kan gaan om een mbo-opleiding:

- gericht op het behalen van **een diploma**. Hierbij gaat het om een mbo-opleiding die kan worden ingekort vanwege opgedane werkervaring en/of een eerder afgeronde opleiding. Bij een diplomagericht traject voert de kandidaat werkprocessen uit in het leerbedrijf, aangevuld met relevante lessen en examens.
- gericht op het behalen van **een praktijkverklaring**<sup>2</sup>. Dit betreft praktijkleren op maat, waarbij in de praktijk van het leerbedrijf delen (werkprocessen) uit mbo-opleidingen worden geleerd op basis van de mogelijkheden van de kandidaat en het bedrijf. De praktijkverklaring, waarin de in het leerbedrijf geleerde werkprocessen zijn vermeld, maakt deel uit van de mbo-verklaring. Als aanvullende lessen of examens zijn behaald, krijgen die ook een plek in de mbo-verklaring.
- gericht op het behalen van **een mbo-certificaat**. Hierbij doet de kandidaat een onderdeel van een mbo-opleiding, waaraan de minister van OCW een certificaat heeft verbonden vanwege de arbeidsmarktrelevantie voor werkzoekenden en werkenden. Bij een certificaatraject gaat het om uitvoering van een afgerond takenpakket dat deel uitmaakt van een beroep. Dit leert de kandidaat door het uitvoeren van een aantal werkprocessen in het leerbedrijf, aangevuld met bijbehorende lessen en een examen.

Deze mbo-opleidingen worden uitgevoerd in de derde leerweg. De derde leerweg is een aanvulling op de mogelijkheid om een diplomagerichte mbo-opleiding te volgen via de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) of de beroepsopleidende leerweg (bol), die door het ministerie van OCW worden bekostigd.

---

<sup>1</sup> Kamerbrief over impuls regeling praktijkleren voor leerbedrijven | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

<sup>2</sup> Praktijkleren op maat is vooral bedoeld voor werkenden en werkzoekenden zonder startkwalificatie, voor wie het behalen van een diploma of certificaat vooralsnog niet haalbaar is. Maar ook mensen met een startkwalificatie, voor wie een diploma of certificaat niet haalbaar is, kunnen in aanmerking komen.

## 2 Inleiding

Het is de gezamenlijke ambitie van SZW, OCW, VNG, Divosa, UWV, Cedris, MBO Raad, NRTO, sociale partners en SBB om praktijkleren in het mbo structureel te verankeren in de arbeidsmarktregio's. Ter inspiratie bij het overleg in de regio hebben de MBO Raad, NRTO, UWV en SBB deze inspiratiekaart ontwikkeld op basis van beschikbare informatie over kansrijke overstapberoepen. Deze inspiratiekaart kan helpen bij het benaderen van werkgevers en kandidaten. De schema's op pagina 3 t/m 5 bevat suggesties, ter inspiratie mbo-opleidingen die afgerond kunnen worden met een mbo-diploma of certificaat. Hiervoor zijn de meest voorkomende overstappen tussen sectoren, zoals UWV dit heeft gepubliceerd, als uitgangspunt genomen. Diplomagerichte opleidingen kunnen in de bol, bbl of derde leerweg worden gevolgd. Opleidingen die worden afgerond met een mbo-certificaat of praktijkverklaring kunnen alleen in de derde leerweg (niet-bekostigd) gevolgd worden. De genoemde voorbeelden in het overzicht dienen ter inspiratie en zijn uiteraard niet uitputtend. Het blijft maatwerk. Voor een aantal certificaten gelden bijvoorbeeld eisen aan de vooropleiding of eerder opgedane ervaring.

### Doel

Het gesprek over scholing en omscholing is een gesprek dat in (het ecosysteem van) de regio plaatsvindt. Indien een traject niet in aanmerking komt voor de subsidieregeling kunnen ook de mogelijkheden voor andere financieringsmogelijkheden cq ander trajecten besproken worden in de regio.

Dit overzicht kan bijvoorbeeld behulpzaam zijn bij loopbaanadviesgesprekken, het opstellen van leerwerkarrangementen of het opstellen curriculum onderwijsinstelling.

### Doelgroep

De informatie is bedoeld voor onder andere de adviseurs Leerwerkloketten, de adviseurs werkgeversdienstverlening UWV, de adviseurs werkzoekendendienstverlening UWV, de Mbo-begeleiders, de klantadviseurs gemeenten, en/of de sociale partners die begeleiding van werk naar werk.

### Totstandkoming van het Overzicht

De voorbeeldtrajecten zijn tot stand gekomen op basis van arbeidsmarktinformatie van UWV over beroepsgroepen die getroffen zijn door de coronacrisis. Vervolgens is gekeken naar de publicatie van overstapberoepen van het UWV. Die geeft een beeld van overstappen die mensen in het recente verleden zelf gemaakt hebben. Het laat zien dat bepaalde routes voor de hand kunnen liggen. Het volgen van een vergelijkbaar traject biedt uiteraard geen baangarantie!

Op basis van deze overzichten hebben de bedrijfstakgroepen van de MBO Raad een verkenning gedaan van een mogelijk aanvullend mbo-onderwijsaanbod. Dit onderwijsaanbod is divers. Passend binnen de regelgeving kan het gaan om een volledig mbo-diploma, een mbo-certificaat of een praktijkverklaring. Het kan dus gaan om een kortdurende opleiding van een aantal weken, maar ook om een volledig diplomatraject dat een of meerdere jaren in beslag neemt. Vervolgens heeft SBB aangegeven welke crebo code van toepassing is. Al deze gegevens bij elkaar resulteren in onderstaande voorbeeldtrajecten. De opleidingen kunnen worden gevolgd bij een publieke of private mbo-school in de regio.

Op basis van de behoefte in de regio en de binnengekomen reacties wordt overwogen of de inspiratiekaart in een volgende fase herzien dan wel uitgebreid wordt (met eventueel good practices).

### Reactie op de inspiratiekaart

Reacties en aanbevelingen voor een eventuele volgende versie zijn welkom via : [actieplan@s-bb.nl](mailto:actieplan@s-bb.nl)

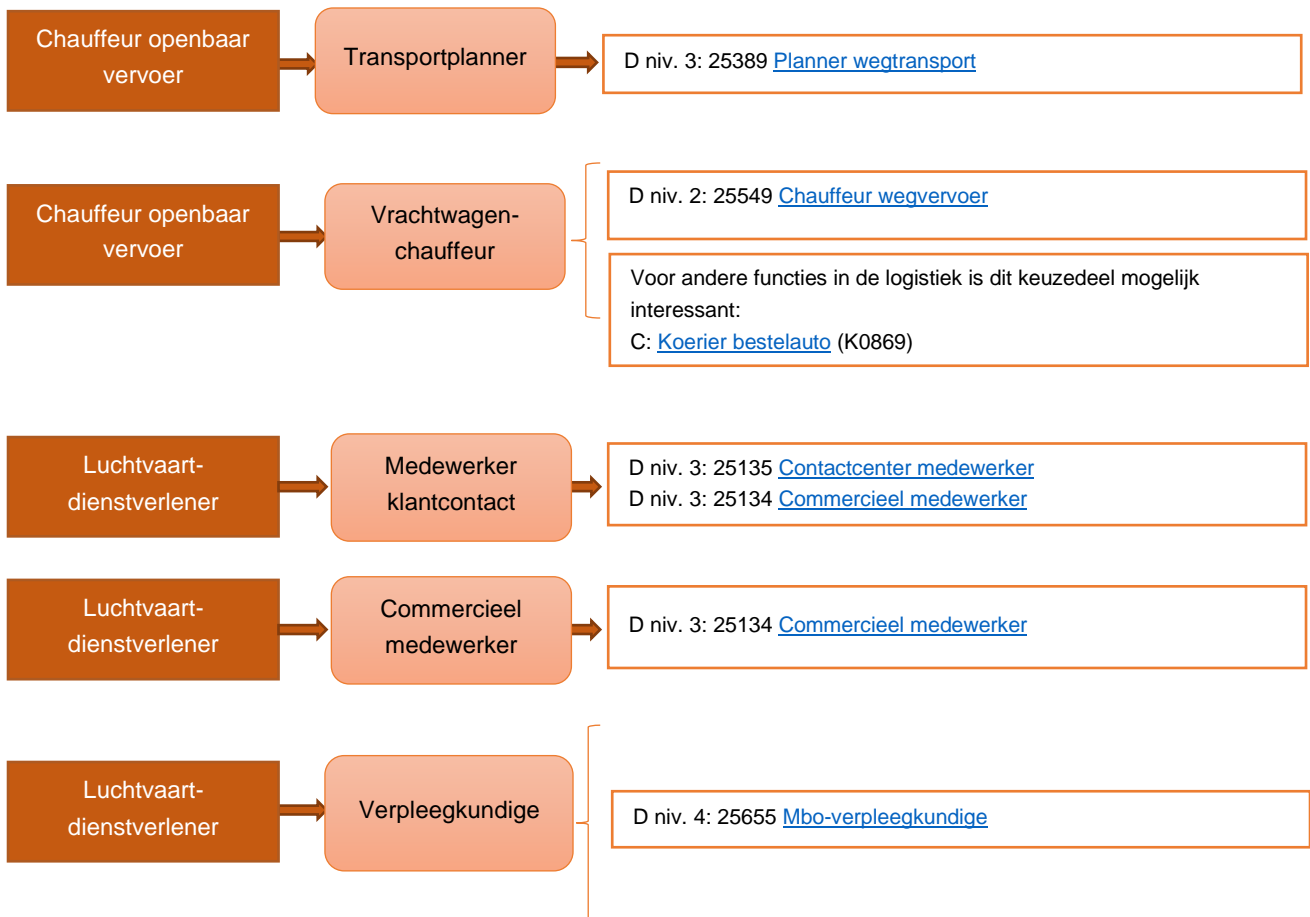
# Inspiratiekaart Overstapberoepen

D=diploma

C=certificaat

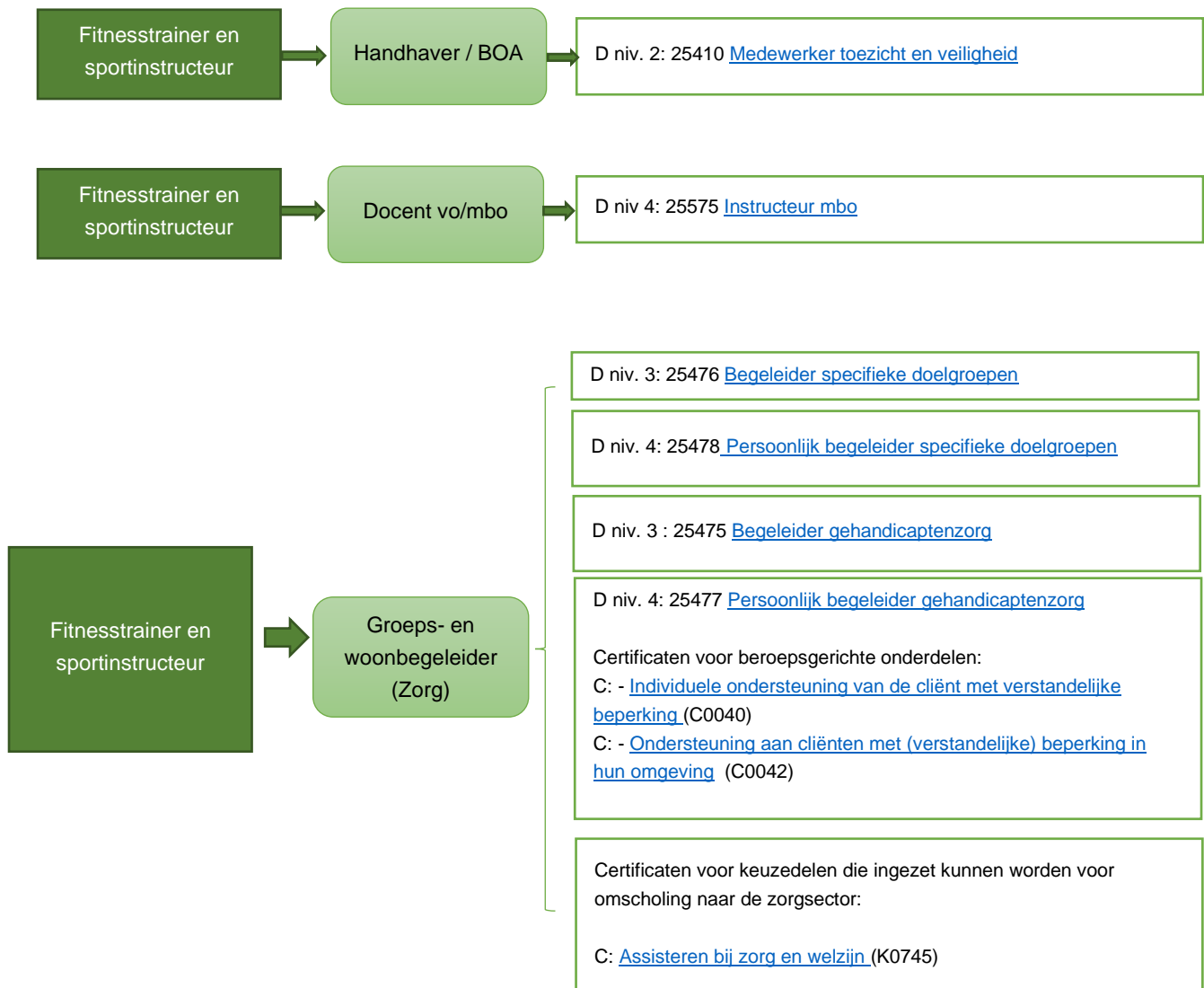
## Motorvoertuigen Transport Logistiek Maritiem

Overstapberoepen Vervoer [UWV overstapberoepen vervoer \(werk.nl\)](http://UWV overstapberoepen vervoer (werk.nl))



## Zorg Welzijn Sport

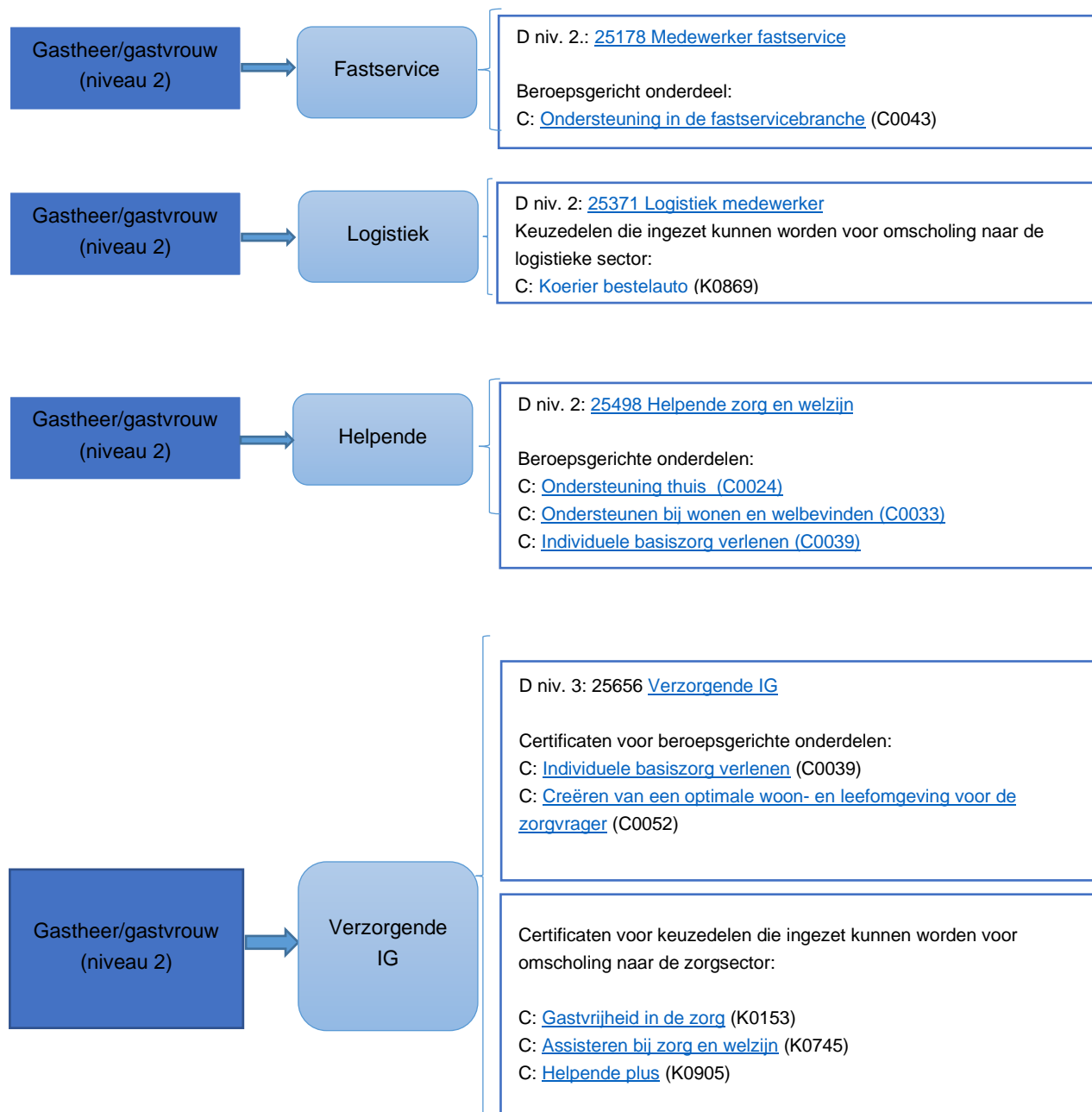
Overstapberoepen Sport en recreatie : [UWV overstapberoepen sport en recreatie \(werk.nl\)](http://UWV overstapberoepen sport en recreatie (werk.nl))

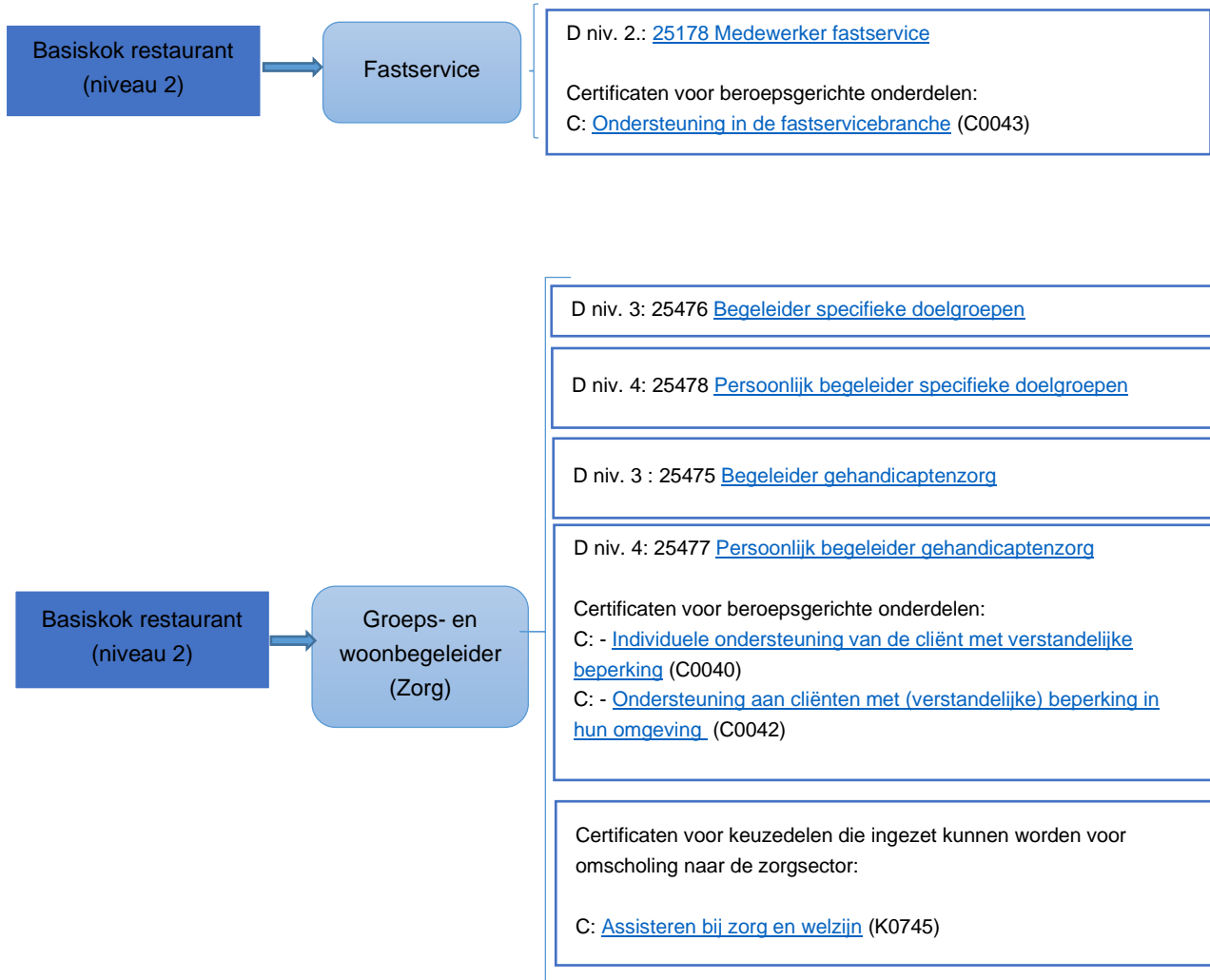


## Voedsel Groen Gastvrijheid

### Overstapberoepen Horeca : [UWV overstapberoepen horeca \(werk.nl\)\\*](http://UWV overstapberoepen horeca (werk.nl)*)

\*Na de versoepeling lockdown-maatregelen is de verwachtingen dat voor de sector weer voldoende perspectief is





### Handige links certificaten:

- Overzicht en inhoud van [alle bestaande certificaten](#)
- Overzicht (per kwalificatie) van de [certificaten voor beroepsgerichte onderdelen](#)
- Aanvraagformulier [nieuwe certificaten](#)

## **Praktijkleren met de praktijkverklaring**

Praktijkleren op maat is vooral bedoeld voor werkenden en werkzoekenden zonder startkwalificatie, voor wie het behalen van een diploma of certificaat vooralsnog niet haalbaar is. Maar ook mensen met een startkwalificatie, voor wie een diploma of certificaat niet haalbaar is, kunnen in aanmerking komen. Het gaat om maatwerk, passend bij de mogelijkheden van de (nieuwe) medewerker en uw bedrijf.

Een (nieuwe) medewerker volgt een afgesproken deel van de mbo-opleiding met in ieder geval beroepspraktijkvorming en wordt intensief door de werkgever begeleid . Eventueel kan de beroepspraktijkvorming worden aangevuld met lessen en examens. Voor de geleerde werkprocessen ontvangt hij of zij een praktijkverklaring (als onderdeel van de mbo-verklaring). Het succes betekent vaak een opstap naar verder leren die eerder niet haalbaar leek.

In het afgelopen jaar werden er relatief veel praktijkverklaringen uitgereikt voor een aantal werkprocessen van de kwalificaties van de entreeopleidingen. Ook werkprocessen van kwalificaties op niveau 2 worden relatief vaak ingezet.

### **Handige links praktijkleren met de praktijkverklaring:**

- Kijk [hier](#) voor meer informatie

### **Bronnen:**

[Kwalificatiedossiers | SBB \(s-bb.nl\)](#)

[www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/beroep/overstapberoepen/](http://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/beroep/overstapberoepen/)

[www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/images/kansrijke-en-minder-kansrijke-beroepen-sinds-corona-13-augustus-2020.pdf](http://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/images/kansrijke-en-minder-kansrijke-beroepen-sinds-corona-13-augustus-2020.pdf)

[www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/beroep/kansrijke-beroepen/](http://www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/beroep/kansrijke-beroepen/)

[infographic samen helpen we herstarters naar een leven lang ontwikkelen.pdf \(mboraad.nl\)](#)

### **Reactie op de inspiratiekaart**

Reacties en aanbevelingen voor een eventuele volgende versie zijn welkom via : [actieplan@s-bb.nl](mailto:actieplan@s-bb.nl)